د اسلام وروستی

پیغمبر

صلی الله علیه وسلم

Ketabton.com

ژباړه

زاهدالله درویش وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب نوم	د اسلام وروستی پیغمبر
ژباړه	زاهدالله درويش وزير
ډیزاین او کمپوز	پخپله زاهدالله درويش وزير
کال	دوه زره دوويشت 2022
ناشر	الزاهد نشرياتي ځانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

محمد بن عبدالله بن عبـدالمطلب د اسـلام د وروسـتي پيغمـبر نـوم دی. مسـلمانان پـه دې گروهه دي چې محمد, صلى الله عليه وسلم ...

ﷺد الله وروستی پیغمبر دی او تر هغـه وروسـته پیغمـبري یـا نبـوت ختـم شـوی نـو لـه همدې کبله د هغه د خاتم النبيين په نامه هم پېژندل کېږي. دې کاینـاتو دپیـداکوونکی پـه انسانیت باندې دېرولو نه لوی احسان دا دی چې ددوی دهدایت لپاره یې وخت پـه وخـت دنیاته انبیاء [عليهم السلام] رالیږلي دي او بیا په تیره تیره دېرولو نه اخر ته یې زمونږ خوږ نبی [صلى الله عليه وسلم] درحمت اللعالمين په حیث راولیږلو اودهغوي بلنه او د ژوند حالات یې دا رنگ پـه حفاظت کې وساتل چې دهغې بېلگه د نړۍ په یوانسـانی تـاریخ کـې هیچرتـه هـم نـهٔ شی موندل کیدی. درسول پاک [ص] دژوند ورځې شپې مونږته دارنگ په حفاظت اومکمل ډول رارسیدلی دی چې یو طرف ته خـودهغې د دريښـتنوالی داسـې انتظـام وشـو چـې تراوسـه پورې د هغـې پـه صـداقت کـې څـوک چـوڼ قـدر لـه هـم نـهٔ شی کـولی اوبـل طـرف تـه داوږدوالی یې داحال دی چې دحضور (ص) ویناگانې دژوند تیرولو لارې چارې کـړه وړه ناسته پاسته خبرې اترې داستوگنې چلونه کلی کلولی اولاتیریدا چې د خوراک څښاک ، د ویده کیدو ویښیدو اودو شتو ټوکو پورې واړه حرکتونه دامت مشرانو محفوظ ساتلی دی

لنډه دا چې دهغوی (ص) پحقله یونیم زر کاله پس نن هم مونږ دهرڅه نه خبر یو اوداځکه چې دهغوی (ص) تعلیمات ترقیامتـه پـورې پـاتې کیـدونکی دی دلتـه زهٔ صرف دحضـور (ص) داولنی ژوند مبارک په حقله څوټکی عرض کول غواړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضور پاک (ص) دژوند مبارک دحالاتو نه وړاندې داضروری ده چې مونږ دهغه زمانې تاریخی حالت ته لږه ډیره توجه وکړو کوم چې په هغه وخت کې دعربو یادخواوشا دملکونو وه اودا ځکه چې ددې نه بغیر مونږه دنبوت اهمیت نه شو محسوسولی اسلام چې کوم تعلیم پیش کړی دی دهغې بنیاد په توحیدرسالت اواخرت دی داهغه رڼاده چې ددې نه هغه زمانې کې نه صرف عرب بلکې ټوله دنیا بې خبره او په تیارهٔ کې پرته وه داصحیح ده چې درسول پاک نه وړاندې دالله تعالی ډیر نازولی نبیان دنیاته راغلی وو اودزمکې هرګټ ته ئې دتوحیدتعلیم رسولی ؤ دګمراهۍ په تیاروکښې بد بد راګیر وو سپوږمۍ ،نمر، ستوری اوفرښتې غرونه، ماران اوکاڼی بوټی ئې ځان له دخدائی تعالی په نوم نیولی وو دبې شمیره خدایانو په لاس کې ئې د ژوند واګې ورکړې وې او یوحقیقی الله پاک ترې نه هیرؤ .

سیاسی اعتبارسره په دغه زمانه کې دوه ښه طاقتونه موجود وو یوفارس اوبل روم دفارس مذهب مجوسیت ؤ او دروم عیسائیت ددې دوو نه علاوه یهودیانو اوهندوانو هم وجود لرلو اوپه خپل خپل ډول کې ؤ درښتیاوالی دعوی کوله په ایران کې دستورو عبادت عام ؤ نوره دنیاهم په رنګ رنګ اوتوبوتو سر وه لنډه دا چې په هر لور دکفر تور تم وه انسانیت دخپل خلاصون دپاره دچاخوا خوږی په انتظار کې خپلې دوه سترګې څلور کړې وې دعربو په یوه لویه حصه کې یعنې قری وادی ،خیبر اووزک کې دیهودیانو اکثریت ؤ مدینه کې هم دیهودیانو شمیر زیات ؤ په ملک کې دشرک دود دستور راج ؤ خلقو دبتانو کاڼو فرښتو اوپیریانو عبادت کولو .

لیکن ددې هرڅه باوجود دیوخدائې تصور هم خلقو کې موجود ؤ خوداتردې حده پورې چې هغه به ئې د نورو خدایانو نه لوئی خدائې ګڼلو ولې دا عقیده ئې دومره کمزورې وه چې عملاً به ئې په خپلو لاسونو جوړ شوی خدایان هرڅه ګڼل اوپه دې غرض ئې خانه کعبه کې چې اسلام نه اګاهو به ورته بیت الحرام وئیلی شو درې سوه شپیتهٔ بتان ایښودی وو چې دژوند هره کشاله کې به عربو دوی ته دخپلې حاجت روایۍ پحقله منت زاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوله اولسی حیثیت سره هم هر رنګ بدی په دوی کې پیدا شوې وې ولې بیاهم دعربو بعضې صفتونه دقدر وړ دی په دې کې میلمستیا پیاوړتوب، دسختۍ ژوند تیرول دژبې فصاحت ،دحافظې مضبوطی اوپه لوظ قول ټینګ پاتې کیدل وغیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږیدنه

مورږ ملسمانان پدې گروهه او ایمان لرو چې محمـد صـلی الله علیـه وسـلم د ځښـتن تعـالی رالیږل شوې رسول او وروستې نبي او د رسولانو پای په ده شوې دی. محمد صلی الله علیه وسلم یوې کورنی، قبیلې، یا قوم ته نه دی رالیږل شوې، بلکه ټولې نړۍ ته رالیږل شوې، که هغه انسان دې که پیرې دی. نبي علیه السلام د دوشمنبې په ورځ، د ربیع الاول پـه دولسـمه نیټه، د فیل له کال څخه پنځوس ورځې وروسته چې د کال له ۵۷۰زیږیـز کـال سره سـمون خوري، په مکه مکرمه کې زیږیدلې.

نبوي نومونه

- محمد:رسول الله
- أحمد:
- الماحی:
- الحاشر:
- العاقب:
- هغه نبي چې وروسته ترې بل نبي او رسول نشته.

پیداېښت او روزنه

د اسلامي سیرت د کتابونو له مخې محمد صلی الله علیه وسلم پـه بنـي هاشـم کـورنۍ کـې یتیم وزیږید. پلار یې دده مبارك له پیداېښت څخه لږ مخکـې وفـات شـوې ؤ. محمـد نـوم ورته عبدالمطلب چې نیکه یې کیده، غوره کړ. دا نوم په هغه وخت کې په عربو کې چا نـه پېژانده. د عربو دا عادت ؤ چې خپل کوچنیان به یې د رضایي مېندو په لاس ورکول ترخـو د ناروغیو څخه په امن کې پاتې شي، او دارنگـه ددوي جسـمونه او اعصـاب قـوي شي. او لدې ټولو څخه زیات پام به یې د کلیوالي سوچه عربي ژبـې تـه ؤ، ترخـو ددوي کوچنیـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوچه عربي ژبه زده کړي. نو بني سعد قبيلې ښځې د کوچنيانو ترلاسه کولو لپاره د مکې پر لور راوخوځېدې، خو هېڅا هم دا نه خوښوله چې د محمد صلی الله علیه وسلم په څېر يتيم کوچنې ځان سره بوځي. ځکه له داسې يتيم څخه د څه شي ترلاسه کول ورته ناشونې ښکارېده چې پلار به يې نه ؤ ژوندې. ټولې ښځې د کاروان پر لور روانې وې او خوشالي يې کولې ځکه چې هرې يوې د روزلو لپاره کوچنې موندلې ؤ خو حليمه سعديه يو له هغو نا امېده ښځو څخه وه چې محمد صلی الله علیه وسلم يې ددې لپاره پرېښې ؤ چې هغه خوارکې يتيم ؤ. نو په پای حليمې او د هغې خاوند دا وپتيله چې د قوم له شرمه چې مبادا سبا ونه وايي چې چا ورته زوې د روزلو لپاره ورنه کړ، پدې سلا راغله چې محمد صلی الله علیه وسلم له ځان سره کلي ته بوځي. کله چې کاروان د بني سعد په لورې يون پېل کړ نو د حليمې بي بي ډنگره اوښه داسې په منډه وه چې لـه ټـول کـاروان څخـه مخکـې شـوه او کلي ته ورسېده. ټول کاروان دې معجزې ته هك پك پاتې ول. بي بي حليمه دې ته اريانـه وه چې يوخوا خپل ماشومان نه شي مړولای، او له بلې خوا دا يتيم سره به څه کـوي، خـو د ښتن تعالی کارونه وه، د بي بي حليمې شېدې دومره زياتې شوې چې د ټولـو ماشـومو او محمد صلی الله علیه وسلم به وخښلې نو بيا به هم پاتې وی. د چېليو غولانځې راپرېښودې. اوښه ښه مسـته او لـه ډنگـروالي خلاصـه شـوه. ملـك ټـول زرغـون شـو. هرېخـوا خوشـاله خوشـالي راغلـه. بي بي حليمـې دا درك کـړه چـې دا ټـول نعمتونـه يـواځې د همـدې يتـيم کوچني له برکه پر دوي راورېږي. نو د هغه په روزنه او پاملرنه کې به يې هېڅکله هم دريغ نه کاوه. نبي علیه السلام په بني سعد کې تر څلورو کلو پـورې و اوسـېده، ان تـردې چـې د سيني څېرې کېدنه (شق الصدر) ورپېښ شول. نو حليمه بي بي پدې کوچني ووېرېده چـې نه مبادا څوك ضرر ور ونه رسوي، نو ځکه يې خپلې مور بي بي امنې ته ور وستلو. کله چې شپږو کلو ته ورسېد نو مور بي بي يې وغوښتل ترڅو له ځان سره يې د پلار قبر تـه بـوځي. نو له خپل يتيم زوې محمد صلی الله علیه وسلم او خدمتگارې سره مکې معظمـې څخـه د مدينې منورې په لورې وخوځېده. بېرته راتلو په وخت په لار کې بي بي امنه ناروغـه او پـه حق ورسېده. محمد صلی الله علیه وسلم د خادمې سره د هغـه د نيکـه څنـگ تـه وروسـتل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو. پس لدې له عبدالمطلب سره اوسېده. نيکه به وربانې ډېر خيال کاوه، ان تـردې چـې د قرېشو په غونډو کې به يې خپل څنګ ته کېناولې ؤ چې دا کار په قرېشو ښه نه لګېده. کله چې محمد صلی الله عليه وسلم ۸ کلن شو نو نيکـه يـې هـم پـه مکـه معظمـه کـې پـه حـق ورسيد. مخکې لدې چې مړ شي خپل نوسې يې ابو طالب چې د پـلار سـکنې ورور يـې ؤ ته وسپاره. ابو طالب د خپل وراره ترخپلې وسې او له وسې اخوا هم روزنـه وکـړه، وراره لـه خپلو زامنو څخه ورته ډېر ګران ؤ. محمد صلی الله عليه وسلم د خپلـې ځـوانۍ پـه لومړنيـو کلونو له خپلو رضاعي وروڼو سره په بني سعد کې پسـونه څـرول، او پـه مکـه کـې خپلـې کورنۍ ته. وروسته لدې چې ښه ځوان شو سوداګرۍ ته يې مخه کـړه. نبـي صـلی الله عليـه وسلم له نبوت څخه مخکې په رښتوني او امانت کار (صـادق الامـين) نومـول شـوې ؤ، ان دښمنانو به يې هم ورسره خپل امانتونه اېښودل.

د نبي عليه السلام صحابه

ابو بکر صديق رضي الله عنه -حضرت عمر فـاروق رضي الله عنـه -عـثمان رضي الله عنـه - علي بن أبي طالب - خالد بن الوليد رضي الله عنه - عمرو بن العاص رضي الله عنـه - عـمار بن ياسر رضي الله عنه - بلال بن رباح - أبي بن كعب - سعد بن أبي وقاص - سعد بن معاذ - عبد الله بن عمر بن الخطاب - عبد الرحمن بن عوف - الزبير بن العوام - طلحة بن عبيدالله - سعيد بن زيد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا محمد د ژوند مهمې پیښې په څو لیکو کې

شپږم زېږیزه پېړۍ

- ۵۴۵. د عبدالله بن عبدالمطلب زېږېدنه.
- 571م. د نبي عليه السلام زېږېدنه د قیل په کال کله چې د یمن واکمن حبشي-ابرهه غوښتل په مکه مکرمه برید وکړي، خو پدې برید کې یې خپل سر وخوړ.
- 577م. نبي عليه السلام مدینې منورې ته له خپلې مور بي بي سره ځي، چې د لارې په اوږدو کې یې مور بي بي په حق رسېږي.
- 580 م. دنبي عليه السلام د تره عبدالمطلب مړینه .
- 583 م. له خپل تره ابو طالب سره د شام په لورې په سوداګریز کارون کې یون پیل کول، کله چې یهودي راهب بحیرا په بصره کې د هغه ونې لاندې ولیده چې ښاخونه یې په نبي عليه السلام باندې راښکه کړي وه، نو نوموړي راهب ابو طالب ته دده په خوندي ساتلو کې سپارښتنه وکړه.
- 586م. د حرب الفجار جګړه کې ګډون کول.
- 591 م. النبي محمد ينضم لحلف الفضول لنصرة الضعفاء .
- 594 م . نبي صلی الله علیه وسلم له سیده خدجه رضي الله عنها سره په سوداګرۍ کې مرسته کوي، او د هغې سوداګریزه مالونه د شام په لورې وړي.
- 595م .نبي عليه السلام له خدیجې رضي الله عنها سره واده کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اووم زیږیز پیړۍ
- 605 م. نبي علیه السلام د توره ډبره (حجر الاسود) د ټولو قرېشو په استازیتون د کعبې شریفې په دېوال کې کېدې.
- 610 م . د لومړي ځل لپاره د حرا په غار کې وحې (قران) راغله، او د څښتن تعالی له لوري رسول غوره شو.
- 613 م. رسول علیه السلام د ساره غره په څنګ کې خلك اسلام ته راوبلل.
- 614 م . رسول علیه السلام بني هاشم اسلام ته راوبلل.
- 615م. د مسلمانانو زورول د قرېشو لخوا، او د ځینو کډه کېدنه حبشې ته په لومړي هجرت کې.
- 616 م. د مسلمانانو دوهمه کډه کېدنه حبشې ته.
- 617 م. د قرېشو لخوا د اړیکو پرېکول او د رسول صلی الله علیه وسلم او د بني هاشم راګېرول په شعب کې د مکې څخه له باندې.
- 619م . د بندیزونو پورته کول. د ابو طالب او خدیجې (د رسول الله صلی الله علیه وسلم ماندینه) رضي الله عنمها مړینه. او دا کال د خپګان په کال ونومول شو.
- 620 م . د رسول الله صلی الله علیه وسلم سفر طایف ته. او د اسرا او معراج سفر.
- 621م. د عقبه لومړې تړون.
- 622م. د عقبه دوهم تړون. او د رسول الله صلی الله علیه وسلم هجرت یثرت (مدیني) په لورې.
- 624 م . د بدر غزا چې د مسلمانانو په بري تمامه شوه. او د بني قېنقاع یهود له مدیني منورې څخه وشړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 625م. د احد پېښه او د ۷۰ صحابه ؤ په شهادت رسېدل د منی له کـوهي سره، او د بني نظير يهودو شړل له مديني منورې څخه.
- 626م. د بني المصطلق غزا.
- 626م . د خندق غزا. وترحيل يهود بني قريظة من المدينة المنورة.
- 627م. د رسول الله صلى الله عليه وسلم او قريشو ترمنځ د حديبيې تړون.
- 629م.حجة الرسول لمكة . د مؤتة غزا د روم پرضد.
- 630 م .د مكې برې .
- 631 م . د تبوك غزا. عام الوفود .
- 632م . حجةالوداع . د رسول الله مړينه . دابي بكر غوره كول د رسول الله د خليفه په توګه. او د اسامه په مشرۍ يوه ډله مجاهدين د شام په لورې لېږل.

دنبوي نسب لړۍ

رسول الله صلى الله عليه وسلم ټبر د عرب په بنو اسماعيل کـې دقريشـو دقبيلـې دهاشـم لـه کورنۍ څخه دی چې دنسب لړۍ يې داده : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بـن عبدالمناف بن قصى بن كلاب بن كعب بن لؤى بن غالب بن فهـر بـن مالـك بـن نضرـ بـن كنانه بن خزيمه بن مدركه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان . له تاريخي رواياتو څخه څرګنديږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعيل عليـه السـلام پـورې دڅلويښـتو پلرونو واټن دی خو په همدې منځ کې ټول نومونه ثبت شوي نه دي ځکه عربو به په لـرې ليکونو کې يواځې وتلي نومونه يادول هغه نومونه چې له عـدنان څخـه تـر اسـماعيل عليـه السلام پورې ثبت شوي دا دي : عدنان بن عدو بن المقوم بن تارح بن يشحب بن يعرب بـن ثابت بن اسماعيل بن ابراهيم عليهما السلام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلى الله عليه وسلم زيږيدنه

ديوه وتلي مصري هيئت پوهاند محمود پاشا فلكي د رياضي له څيړني سره سم رسول الله صلى الله عليه وسلم دربيع الاول په نهمه نيټه ددوشنبې پـه ورځ چـې د571 م كـال داپريـل دمياشتې له شلمې نيټې سره سمون خوري زيږيدلی . پلار يې تر پيدايښت له مخـې وفـات شوی وو , او عبدالمطلب ورباندې محمد نوم كيښود. رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دوه درې ورځې بي بي آمنې ,بيا دابو لهب وينځې (ثوبيي) او وروسته حليمې سعديي تی ورکړ , دعربو دا دود ووچي خپل ماشومان به يې له ښاره دباندې ښځو ته دشـيدو وركولـو لپـاره ورسپارل ,او په دې كې دا ګټه وه چې يوخو به ماشومانو دعربي ژبې سوچه لهجه زده كوله او بل داچې دعربو ځانګړتياوې به پكې راتلې په همدې موخه به دكليو ښځې په كـال كـې دوه ځله ښار ته راتلې اوماشومان به يې وړل . درسول الله صلى الله عليه وسلم لـه پيدايښـت څخه څو ورځې وروسته دهوازن كورنۍ ښځې ښار ته راغلـې چـې پـه دوی كـې يـوه هـم حليمه وه , حليمې بل ماشوم پيدا نكړای شو ,درسول الله صـلى الله عليـه وسـلم مـور بي بي غوښتل تر څو خپل زوی ورتـه وسـپاري حليمـې سره لـه دې چـې دهغـوی دبـې وزلـۍ او دماشوم ديتيمتـوب لـه كبلـه دخـه شي تمـه نـه درلـوده ,خـو تـر تـش لاس تللـو ورتـه ښـه وبريښيدله او ماشوم يې له ځان سره واخيست . رسول الله صلى الله عليـه وسـلم هلتـه دبنـي سعد (هوازن) په كورنۍ كې دوه كاله پاتې شو,خو كله چې حليمـې سـعديي هغـه ښـار تـه راوست نو د(وبا) ناروغي ګډه وه نو بي بي آمنې ورتـه وويـل چـې محمـد صـلى الله عليـه وسلم بيا له ځانه سره بوځه ,حليمې سعديې ومنله او په يوه روايت رسول الله صلى الله عليـه وسلم هلته تر شپږو كلونو پورې پاتي شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارکه څیره

درسول الله صلی الله علیه وسلم قد منځنی , غړي برابر , رنګ سـور او سـپین , تنـدی پلـن , وروځې سره نښتي , پزه يې دنګه او لوړوالي ته مايله وه ,مخ يې ډير غوښن نه وو ,خوله يې څه ناڅه غټه ,او غاښونه يې سره بيل بيل وو,غاړه يـې دنګـه اوسريـې غټـوالي تـه مايـل وو ,سينه يې پراخه ,دسر ويښتان يې نه ډيرتاو راتاو او نه بيخي نيغ نيغ وو,مبارکه ږيره يـې ګڼـه وه ,سترګې يې تورې , بانه يې لوی او اوږده وو , وُلي يې غوښن ,او دوږو هډونه يـې لـوی وو, په سينه مبارکه يې تر نامه پورې دويښتانو يوه نرۍ ليکه وه , په اوږو اوليځو يې ويښتان وو , دلاسونو ورغوی يې غوښن او پلن وو ,څنګلي يې اوږدې او پونـدې يـې نـازکې وې , دپښو دتلو منځ يې داسې خالي وو چې تر لاندې به يې اوبه تيريدلای شـوې . درسـول الله صلی الله عليه وسلم دوُليو په منځ کې دکوترې دهګۍ په کچ دنبوت (مهر) ټاپه وه ,رسـول الله صلی الله عليه وسلم به ډير ګړندی ګرځيده ,خبرې به يې په دمه دمه کولې , کـه بـه يـې دکومې خبرې مطلب تاکيدکول وو نو هغه خبره به يې په بيابيا تکرارولـه ,غـږ يـې لـوړ وو , دخبرو په مهال به يې اکثر اسمان ته کتل ,رسول الله صلی الله عليه وسلم به ډير لږخنـدل ,او چې خندا به ورغله نو موسکی به شو .

درسول الله صلی الله علیه وسلم لباس

په نبوي لباس کې کومه ځانګړتيا نـه وه ,عـام کـالي يـې لـه څـادر ,کمـيس او لنـګ څخـه عبارت وو ,يو روايت راغلی چې يو پرتوګ يې اخيستی وو او دا شوني ده چې اغوستی بـه يې وي . ډيری مهال به يې توره پګړۍ په سر کوله ,پګړۍ به په خولۍ برسيره تړلـه ,خـولۍ به يې ساده اوټيټه وه ,شمله به يې کله (په ښي اوږه-ځکه خو هـم کـيڼ لـورې تـه دشـملې پريښودل له شرعي پلوه بدعت بلل شوي) او کله هم دوليو په منځ کې پرته وه ,او کله به يې تر غاړه تاووله . يمني څادر يې ډير خـوښ وو ,چـې هغـه بـه کرښـې درلـودې , شـامي عبـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(چوپانه) يې هم استعمال کړې ده ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله کله قیمتي او ښکلې جامې هم اغوستې ,په رنګونو کې يې (سپین) رنګ خوښ وو سور رنګ يې نه خوښاوه . درسول الله صلی الله علیه وسلم به ښه بوی ډیر خوښیده , د(سکته)په نوم عطر به يې ډیر استعمالول ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دموزو پښو کولوډیرخوی نه درلود, خو کومې دڅرمنې موزې چې نجاشي ورته رالیږلې وې هغه يې استعمال کړې وې ,معمولا به يې څپلیو ته ورته پڼې (موچنې) په پښو کولې . نبوي بستر یوه څرمن وه , چې دخُرما له پاڼو څخه ډکه شوې وه ,او کټ يې په بوڼ اُوبدل شوی وو. د(محمدرسول الله) په نوم دسپینو زرو په ګوتې کې یو مهر کندل شوی وو چې دټاپې لګولو په مهال به يې دښي لاس په ګوته کوله ,رسول اکرم صلی الله علیه وسلم په جنګونو کې خول او زغره هم استعمالوله , داُحد په وتلې جګړه کې يې دوه زغري اچولې وې . بلنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړتياوې

داځانګړتياوې دوه ډوله دي : ذاتي او نبوي

ذاتي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دامت په مقابل کې ورکړل شوي دي , او نبوي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دنورو انبياوو په مقابل کې ورکړل شوي دي .

ذاتي ځانګړتياوې

نبوة او دنبوة لوازم لکه وحي ,الهي انباء , دحضرت جبرايل عليه السلام راتلل ,او داحکاموتنسيخ , داټول هغه څه دي چې دامت افرادو ته ندي ورکړل شوي .بلکه دامت افرادو ته يواځې رېښتينی خوب ,کشف او الهام پاتې دي .عام مسلمانان پدې شرط چې عدل وساتلی شي يواځې څلور ښځې په نکاح کولای شي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم تر څلورو زياتې ميرمنې هم په نکاح اخيستې شوې .عام مسلمانان کولای شي چې داهل کتابو له ښځو سره نکاح وکړي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دا اجازه نه وه او داځانګړتيا يو قيد وو . رسول اله صلى الله عليه وسلم ته دا اختيار ورکړل شوی وو چې په موجوده نهو بيبيانو کې څلور ځان ته ورنژدې کړي او نورې سره له دې چې دپيغمبر صلى الله عليه وسلم دنکاح شرف يې درلودخو له ځان څخه يې لرې کړې اوپدې غوراوي کې يې رد او بدل هم کولای شو . درسول الله صلى الله عليه وسلم تر وفات وروسته دهغه پاکې بيبيانې هيڅا هم نشوای په نکاح کولای . دشپې لمونځ (تهجد) دعام امت لپاره مستحب دی خو په رسول الله صلى الله عليه وسلم فرض وو . دڅاښت لمونځ په رسول الله صلى الله عليه وسلم دفرض لمانځه په څير واجب الادا وو . رسول الله صلى الله عليه وسلم به دمازديګر تر لمانځه وروسته هم دوه رکعته لمونځ کاوه خو امت ته تر مازديګر وروسته او تر ماښام له مخه لمونځ کول روا ندي . دامت لپاره پر له پسې(بې له روژه ماتي کولو) روژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیول نه دي روا ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم بـه څـو ورځېپـه پرلـه پسېتوگه پرتـه لـه ماتولو روژه نیوله . درسول الله صلی الله علیه وسلم اودتـول اهـل بیـت لپـاره دزکـوة دمـال خوړل ناروادي .

نبوي ځانگړتیاوې

لـه حـدیثو څخـه څرگنـدیږي چـې درسـول الله صـلی الله علیـه وسـلم نبـوي ځانگړتیاوېپـه لاندېډول دي

رعب او نصرت

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم وړاندېدنبیانو مادي ځواك لړ وو, او كه به دحضرت موسی او حضرت داود او حضرت سلیمان علیهم السلام په څیر نبیانو مادي ځواك درلـودهم مگـر رعب ورسره نه وو, خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دمادي ځواك ترڅنگ دومـره رعب هم وو چې ډیر زورور خلك پرته له جگړې کولو څخه دتسلیمې کړی ته راغلل .

دسجدې عام ځای

تر رسول الله صلی الله علیه وسلم دمخه نبیانو قرباني او عبادت له ځانگړیو ځایونو پرته بـل چیرې نه وو روا, خو درسول الله صلی الله علیه وسلم دین په ځـانگړو ځـایونو پـورې نـدی تړلی ,هر ځای سجده ,دعا او قرباني کیږي .

دپیروانو ډیرښت

ډیری انبیا علیهم السلام داسې تیر شوي چې دامتونو شمیره یې دگوتو تر شمیر نه ده اوښتې , خو محمدي امت آن درسول الله صلی الله علیه وسـلم پـه ژونـد کـې دومـره ډیـر وو چـې دحجة الوداع په مهال نژدې سل زره کسان درسول الله شاو خـوا راتـول وو اودلبیـك اللهـم لبیك نارې یې وهلې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عامه بلنه

پخوانیو نبیانو به یواځې یوه قوم یا یوه هیواد یا دیوه مهال لپاره مبعوث کیدل خو دمحمدي رسالت لمن له انسانانو څخه پرته آن تر پیریانو هم واوښته او پیریانوته یې هم سمې لاري ته دراتلو بلنه ورکړه .

جوامع الکلم

پخواني کتابونه او صحیفې یو هم جامعیت نه لري ,په ځینو کې یواځې دقومونو تاریخ دی ځیني یې بیا دعقیدې برخې بیانوي او ځینې نور یې هم داسې درواخله خو قرآنکریم هغه یواځینی جامع کلام دی چې د دین او دنیا ټول ګوټونه یې روښانه کړي ,عقاید ,اخلاقیات ,اومعاملات هرڅه پکې شته هرچا څه ترې ایستلي که څه هم دقرآنکریم ډیره برخه مبارکوحدیثو واضحه کړې خو بیا یې هم باریکۍ پاتې دي .

د دین پوره والی

الهي دین چې له آدم علیه السلام څخه رانیولی بیا تر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم پورې یودین وو او دانبیاوو له خوادهمدې یوه دین اصولو ته بلنه کیدله همدا دین دحضرت محمد صلی الله علیه وسلم په بعثت او بلنه سره بشپړشو .

دنبوت پای ته رسیدل

درسول الله صلی الله علیه وسلم په سپیڅلي ذات ټول پیغمبرانه نعمتونه پای ته ورسیدل ,او دنبوت لړۍ هم پای ته ورسیدله ,اوپدې ډول نو نړیوال دبل پیغمبر دراتګ له انتظار څخه خلاص شول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلپاتې معجزه

دنوروانبیاوو معجزې دهمهغه مهال لپاره وې ,خو محمدي معجزه دتل لپاره ده .که قرآنکریم په هغه مهال دعربو دادب او شاعرۍ په ډګر کې معجزه وه ,خو نن دژوند په هر ډګر کې معجزه ده , دانساني ماغزو نوې لاس ته راوړنه (کمپیوټر) هم نن نارې وهي چې قرآنکریم یوه معجزه او له هر ډول لاس وهنې څخه خلاص یو کتاب دی .

دشفاعت کولو مقام محمود

په هغه ورځ چې انسانان دمایوسۍ په حالت کې حضرت آدم علیه السلام ,حضرت نوح علیه السلام ,حضرت ابراهیم علیه السلام , حضرت موسی علیه السلام ,او حضرت عیسی۔ علیه السلام ته ورشي اودشفاعت غوښتنه ترینه وکړي , هر یوبه خپل خپل عذر ورته ووایي او په نفسي۔نفسي۔نارو به سر وي خو چې ددواړو کونو سردار محبوب رب العالمین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ته ورشي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم به دلوی پالونکي په دربارکې عرض وکړي , دخدای جل جلاله له لورې به ورته دشفاعت کولو اجازه ورکړل شي او دې ته مقام محمود ویل کیږي دکوم چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره دقرآنکریم په سورة اسراء کې ژمنه شویده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ

میرمني

1. خديجه بنت خويلد
2. سوده بنت زمعه
3. عايشه بنت ابي بكر
4. حفصه بنت عمر بن خطاب
5. زينب بنت خزيمه
6. ام سلمه هند بنت ابي اميه
7. زينب بنت جحش
8. جويريه بنت الحارث
9. رمله بنت ابي سفيان
10. ميمونه بنت الحارث
11. صفيه بنت حيي بن اخطب
12. ماريه قبطيه
13. ريحانه بنت زيد قرظي

زامن

درسول الله صلی الله عليه وسلم داولادونو په شميره کي اختلاف دی خو په کوم روايت چې اتفاق راغلی په هغه کي درسول الله صلی الله عليه وسلم اولاد شپږ ښودل شوی ,دوه زامن او څلور لوڼي ,خو ابن اسحاق دطاهر او طيب په نامه هم درسول الله صلی الله عليه وسلم دوه نور زامن ياد کړي دي . يو روايت لا داهم دی چې دسول الله صلی الله عليه وسلم څلور لوڼي او اته زامن وو . دااتفاقي خبره ده چې له ابراهيم نه پرته درسول الله صلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله علیه وسلم نور ټول اولادونه له ام المؤمنین حضرت خدیجې رضی الله عنها څخه زیږیدلي وو .

1. قاسم حضرت زینب رضي الله عنها
2. حضرت رقیه رضی الله عنها
3. حضرت ام کلثوم رضی الله عنها
4. دجنتي ښځو سرداره حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها
5. ابراهیم

ابراهیم

د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې ورباندې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړی دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې ورباندې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړۍ دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنگ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا

لوڼې

درسول اکرم ﷺ څلور لوڼې وې چې عبارت له فاطمه، رقیه، ام کلثوم او زینب رضی الله تعالی عنهن اجمعین څخه وې .

رقیه رضی الله عنها

رقیه رضی الله عنها هم تر بعثت له مخه زیږیدلې وه ,لومړۍ نکاح یې دابو لهب له زوی عتبه سره شوې وه , درسول الله صلی الله علیه وسلم بله لور حضرت ام کلثوم رضی الله عنها هم دابو لهب نږور وه ,خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ددښمنې له امله ابو لهب خپل دواړه زامن ددې بیبیانو طلاقولو ته اړایستل ,او همداسې وشول . حضرت رقیه رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها وروسته حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نکاح شوه ,او ورسره یوځای یې حبشې ته هجرت وکړ , بیا مکې ته راغلل او مدینې ته مهاجر شول ,حضرت رقیه رضی الله عنها دبدر دغزا په مهال ناروغه او وفات شوه,ددې دناروغي له امله حضرت عثمان رضی الله عنه دبدر په غزا کي او دبدر دغزا له کبله رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې بي په جنازه کي ګډون ونه کړاي شواي . دحضرت رقیي رضی الله عنها په حبشه کي یو ماشوم زیږیدلی وو چې عبدالله نومیده او په شپږ کلنی کي وفات شو . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا .

ام کلثوم رضی الله عنها

حضرت ام کلثوم رضی الله عنها دحضرت رقیي رضی الله عنها تر وفات وروسته دهجرت په دؤیم کال حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نکاح شوه ,شپږ کاله وروسته دهجرت په نهم کال دشعبان په میاشت کي وفات شوه ,دجنازې لمونځ یې دپالونکي ښښتن محبوب حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ادا کړ ,حضرت علي رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او اسامه رضی الله عنه قبر ته ښکته کړه . انا لله وانا الیه راجعون .

دجنتي ښځو سرداره فاطمة الزهرا رضی الله عنها

حضرت فاطمة الزهر رضی الله عنها تربعثت وړاندي زیږیدلي او دهجرت په دوهم کال حضرت علي رضی الله عنه ته وروداه شوه ,دحضرت فاطمي رضی الله عنها لپاره حضرت علي رضی الله عنه خپله زغره په 480 درهمه خرڅه کړه او هغه پیسې یې درسول الله صلی الله علیه وسلم حضورته راوړې رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت بلال رضی الله عنه ته امر وکړ تر خوشبویي راوړي بیا نکاح سره وتړله شوه . دواده په ورځ رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت فاطمي رضی الله عنها ته یو کټ ,یوه بستره ,یوڅادر ,دوه میچني او یو مشك ورکړل . تر واده وروسته حضرت علي رضی الله عنه او حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها له نبوي حرم څخه دباندي په یوه ګوښه کورکي اوسیدل . دحضرت فاطمي رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها پنځه ماشومان شوي : حسن ,حسين ,محسن ,ام كلثوم او زينب ,محسن په وړوكتوب كي وفات شو . دجنتي ښځو نوموړې سرداره دنهه ويشتو كلونو په عمر دهجرت په يوولسم كال دروژې په مياشت كې درسول الله صلى الله عليه وسلم تر وفات شپږ مياشتي وروسته وفات شوه .دحضرت فاطمې رضى الله عنها دوفات خبر رسول الله صلى الله عليه وسلم دخپل وفات په مهال داسي وركړى وو ((په ما پسي به ته ژرراشې)) . انالله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزاګانې

1. دبدر وتلې غزا
2. د بني قينُعاع غزا
3. داحد وتلې غزا
4. دبئر معونه پيښه
5. درجيع پيښه
6. دبنو نضيرشړل
7. دخندق غزا
8. دبنو قريظه پاى

دا خبره ډيره اختلافي ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په څو غزاګانو کې ګډون کړى وو څوك 27 څوك 20او څوك يې بيا 18 ښيي چې مونږ له هغوى څخه لاندې يوڅو غزاګانې را اخلو :

دبدر وتلې غزا

د بدر غزا د هجرت په دوهم کال درجب مياشت وه چې مسلمانانو دکفارو په يوه تجارتي قافله باندې چې دابو سفيان په مشرۍ کې له شام نه مکې ته راروانه وه دبريد کولو تابيا ونيوله 313 تنه مجاهدين چې ٧٤ تنه پکې مهاجر او نور يې انصار وو درسول الله صلى الله عليه وسلم په ملتيا دزرو تنوکفري لښکرو چې له هغه مهال سره سم دهرډول جنګي ساز او سامان په درلودلو سره جګړې ته چمتو ووله مديني څخه د باندې دمقابلې لپاره راووتل . درمضان المبارك په اوولسمه ورځ دواړه لښکرې سره مخامخ شوې ,خو ترجنګ په مخته شپه کې باران وشو ,دمسلمانانو د لورې شګلنه ځمکه کلکه اودمشرکانو د لورې ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختمې شوه ,په همدې شپه صحابهٔ کرام بې غمه ویده شول ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ټوله شپه له الله تعالی سره په راز او نیاز کې رښه تیره کړه , دقریشو لښکر ته ارام ورپه برخه نه شو ,سهار دومره زړه نازړه وو چې دمسلمانانو لښکر ورته په سترګو ډیر ښکاریده ,جګړه پیل شوه ډیر ژر دقریشو مشران ووژل شول ,او لښکرې یې زړه ماتي او تیښته پرې ګډه شوه , دقریشو له لورې اویا تنه چې ډیری یې مشران وو ووژل شول او همدومره بندیان شول ,له مسلمانانو څخه څوارلس تنه شهیدان شول چې شپږ تنه پکې مهاجر او اته تنه انصار وو,پدې ډول دا خونړۍ جګړه دمسلمانانو په بري سره پای ته ورسیدله .

د بني قینُعاع غزا

څنګه چې دمدینې منورې ډیری اوسیدونکي یهودان ووپه دوی کې بني قینقاع ,بني نضیر او بني قریضه غټې کورنۍ وې , د بني قینقاع دکورنۍ خلکو زرګري کوله ,او په نورو یهودانو کې دوی زړه ور او جنګیالي وو ,له دې کبله لومړی دوی دجګړې داعلان جرأت وکړ, او دپیغمبر صلی الله علیه وسلم له لورې ورسره شوی تړون یې مات کړ , دبدر دجنګ په شپو کې نوموړې کورنۍ خپله کینه ښکاره کړه ,او ګړبړ یې جوړ کړ ,ورسره داپیښه هم وشوه چې یوه مسلمانه میرمنه دیهودو هټۍ ته ورغله , هغوی د دې میرمنې بې پتي وکړه ,یو مسلمان چې هلته ولاړوو هغه یهودي یې وواژه , او یهودو بیا هغه مسلمان شهید کړ . کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم خبر شو نو ورغی او یهودانو ته یې وفرمایل :

ای له خدایه وویریږئ داسې ونه
شي لکه دبدر په خلکو چې وشول
او په تاسې عذاب راښکته شي

. یهودانو په ځواب کې ورته وویل : مونږ قریش نه یو ,که له مونږ سره مو شخړه پیښه شوه نو مونږ به تاسو ته وښیو چې جنګ څه ته وایي ؟ کله چې دیهودو له لورې تړون مات شو , رسول الله صلی الله علیه وسلم هم دې ته اړشو چې له دوی سره جنګ وکړي . یهودان یې کلابند کړ او دا کلابندي تر پنځلسو ورځو اوږده شوه , وروسته په دې راضي شول چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پريکړه رسول الله صلی الله عليه وسلم وکړي موږ يې منو ,عبدالله بن ابي چې د دوی سوګندي وو رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې دوی دې جلاوطنه شي ,هماغه وو چې دايهود چې اووه سوه تنه وو او دريو سوو تنو پکې زغرې اغوستي وې دهجرت په دوهم کال د(وړوکي اختر) په مياشت کې دشام اړوندې سيمې (اذرعات) ته وشړل شول

د احد وتلې غزا

دا احد غزا د بدر په غزا کې چې کله قريشو ماتې وخوړله او ډيری مشران يې دجنګ په ډګر کې ووژل شول ,نو دوی هم دکسات اخستلو لپاره هلې ځلې پيل کړې ,هغه تجارتي کاروان چې دابو سفيان په مشرۍ له شام څخه راغلی وو ,ټوله ګټه يې دجنګ په تياري خرڅه کړه . حضرت عباس رضی الله عنه چې مسلمان شوی وو,خولا هم په مکه کې اوسيده ، ديو ليك له لارې رسول الله صلی الله عليه وسلم ددې لښکر له څرنګوالي نه خبر کړ ,رسول الله صلی اله عليه وسلم هم دحال احوال معلومولو لپاره څوك واستول ,هغوی خبر راوړچې قريش احد ته نژدې رارسيدلي دي . احد دمدينې شمال لورې ته يو نيم ميل لرې پروت د يو غره نوم دی . له ډيری صحابهٔ کرامو سره تر مشورې کولو وروسته رسول ا لله صلی الله عليه وسلم دهجرت په دريم کال دشوال په مياشت کې دجمعې په مبارکه ورځ له يوزر تنه نبوي لښکرسره له مدينې نه دباندې ووت ,خو دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی ابن سلول له خپلو دريو سوو ملګرو سره بيرته راستون شو ,نو له دې امله رسول الله صلی الله عليه وسلم سره اووه سوه تنه پاتې شول ,چې په هغوی يواځې سلو تنو زغرې درلودې . رسول الله صلی الله عليه وسلم داحد غره تر څنګ لښکر دا شان برابر کړ چې شايي غره ته شوه ,اودلښکر صفونه (مقدمه , ميمنه ,ميسره ,اوخلفيه) يې تيار کړل او قومندانان يې معلوم کړل . رسول الله صلی الله عليه وسلم پنځوس تنه دحضرت عبدا لله بن جبير رضی الله عنه په مشرۍ دغره دهغه کندَو دساتلو لپاره وګمارل چيرې چې دشا له لورې دقريشو دبريد ويره وه ,او ورته ويې فرمايل : که په موږ هرڅه کيدل خو چې تاسې هغه ځای پرې نږدئ ,جنګ په پيل کې ځان ته ځانته وو ,خو وروسته صفونه سره ګډشول ,دقريشو بيرغ وړونکي په يو بل پسې ووژل شول , حضرت علي او حضرت ابو دجانه رضی الله عنهما هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددښمن په لښکر کې لاړې جوړې کړې , څو د دښمن پښې سستې او تيښتې ته اړشول ,خو مسلمانانو په غنيمت ټولولو لاس پورې کړ واو دغره دکنډو ساتونکو چې همدا حال وليد ,نو پوه شول چې مسلمانان بريالي شوي او دغنيمت غونډولو مهال دی ,که څه هم حضرت عبدالله بن جبير رضی الله عنه ورته دنه تللو ډير وويل ,خوهغوی لاړل يواځې حضرت عبدالله بن زبيررضی الله عنه له لسو تنو سره پاتې شو ,کله چې خالد بن وليد (چې هغه مهال لا نه وو مسلمان شوی اودکفارو له لورې راجنگيده) هغه کنډو خالي وليد نو له نورو سپرو سره په هماغه کنډو راواوښت , کوم کسان چې هلته پاتې وو هغوی شهيدان کړل ,او دجنگ ډگرته يې ځان راورساوه ,قريش يې بيرته سره راټول او نوی جنگ پيل شو , مسلمانانو چې دغنيمت غونډولو له امله وسلې له ځانه لرې کړې وې , دومره وارخطا شو چې خپل او پردي يې نه پيژندل ,په همدې وارخطايی کې څو تنه مسلمانان پخپل منځ کې شهيدان شول . جنگ دومره تيز شو چې آن درسول الله صلی الله عليه وسلم په ښکلي رخسار هم دوينو لاړې جوړې شوې ,او داغږ پورته شو چې محمد صلی الله عليه وسلم شهيد شو ,خو څو تنه وو چې له خپل ځانونو يې درسول الله صلی الله عليه وسلم دساتلو ډال جوړکړی وو . په نوموړي جنگ کې اويا تنه مسلمانان شهيدان شول ,چې ډير يې انصار وو ,درسول الله صلی الله عليه وسلم تره حضرت حمزه رضی لله عنه هم دشهيدانو دکاروان ملگری وو , چې هندې (دابو سفيان ميرمنې)دحضرت حمزه رضی الله عنه نس څيرې او ځيگر يې را وايست او خوله يې پرې ولگوله . (علماوو ليکلي چې کله هندې ايمان راوړ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ماته مه رامخامخ کيږه ,هغه ووچې هندې به چيري رسول الله صلی الله عليه وسلم وليدنو لاره به يې ورڅخه چپوله) دجنگ په پای کې رسول الله صلی الله عليه وسلم څو تنه وټاکل ترڅو ددښمن څارنه وکړي , پخپله رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دوهمه ورځ آن تر اتو ميلو پورې ددښمن څارنه وکړه . همدا جنگ وو چې دمسلمانانو دبې وزلي توب او تش لاسي له امله ,دحضرت مصعب بن عمير رضی الله عنه شهيد وجود نيم په کفن او نيم په وښو پټ کړای شو . که څه هم داحد په غزاکې مسلمانانو ته دسر ډير تاوان ورسيده ,خو ماتې يې خوړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ده ,ځکه له جنګ پلوه دماتي دوه شرطونه دي : ۱) داچې دهغه هیواد خاوره ونیسي ـ ۲) دا چې دهغه هیواد پوځ ورك كړي . خو مشركانو نه مدینه ونیوله او نه یې دمسلمانانو پوځ ورك كړ ,ځكه په هماغې ورځ داسلامي لښكر اویاتنه صحابۀ كرام رضی الله عنهم ددښمن دځارنې لپاره روان شول .

دبئر معونه پیښه :

دهجرت په څلورم كال دصفر په میاشت كې ,دكلاب دكورنۍ مشر ابو براء رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغی او عرض یې وكړچې : له ما سره یوځو تنه ولیږه ترڅو زما قبیلې ته داسلام بلنه وركړي . رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل : زه دنجد له لورې په ویره كې یم ,ابو براء وویل :دهغه ځای دخلكو ضامن زه یم . درسول الله صلی الله علیه وسلم ویره ځكه وه چې عامر بن طفیل دنجد دسیمې مشر رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ویلي ووچې : زما او ستا تر منځ درې خبرې دي ,لومړی داچې : دكلیو او بانډو مشري به ستا وي ,او دښارونو مشربه زه یم ,دوهم داچې ترخپل ځان وروسته ما خلیفه كړه ,كه دانه منل كیږي نودریمه خبره داچې ټول غطفان به راټول او سخت برید به درباندې وكړي . كله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له ابو براء سره اویا تنه صحابۀ كرام واستول ,او هغوی بئر معونه نومې ځای ته ورسیدل ,نو دحضرت حرام بن ملحان رضی الله عنه په لاس یې درسول الله صلی الله علیه وسلم لیك همدې عامر ته واستاوه عامر حرام رضی الله عنه شهید كړاو له شاو خوا كورنیو نه یې یولښكر تیار كړ ,عامر له همدې لښكر سره دبئر معونه په لورې راروان شو ,صحابۀ كرام رضی الله عنهم دحضرت حرام رضی الله عنه دراتلو په هیله وو خو داچې ځنډ یې وكړ نو ورپسې روان شول ,په لاره دعامر له لښكر سره مخامخ شول ,دعامر لښكر دوی ټول ونیول او هلته یې شهیدان كړل ,خو یو تن عمرو امیه ترې ژوندی پاتې شو ,او هغه هم داسې چې عامرورته وویل چې زما مور دیوه مریي دازادولو نذر منلی وو نو زه تا ازادوم . رسول الله صلی الله علیه وسلم چې له نوموړې پیښې خبرشو نو ډیر وغمیده ,او یوه میاشت یې دسهار په لمانځه كې دې تیری كوونكو ته ښیراوې كولې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجیع پیښه :

د بير معونه له پيښې سره نژدې درجيع پيښه هم يوه زړه دردوونکې پيښه ده . دعضل او قاره دکورنيو څو تنه راغلل او رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يې عرض وکړ چې لـه مـونږ سره يوڅو تنه دتبليغ لپاره ولېږه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ورسره دحضرت عاصم بن ثابت په مشرئ لس تنه صحابهٔ کرام واستول ,کله چې دا مبلغين رجيع نومې ځاى ته ورسـيدل نـو دې کسانو ورسره ټګي وکړه ,اودبنو لحيان کورنئ يـې ولمسـوله ترڅـو دا مبلغين شـهيدان کړي ,هغه وو چې دبنو لحيانو دوه سوه کسان ورپسې راووتل خو دا مبلغـين ورڅخـه يـوې غونډئ ته وختل ,کفارو ورته وويل راښکته شئ مونږ تاسې ته پناه درکوو ,حضرت عاصـم رضى الله عنه ورته وفرمايل :مونږ له کفـارو څخـه پنـاه نـه غـواړو جګـړه ونښـته او دامبـارك مبلغين شهيدان شـول ,يـواځې دوه تنـه حضرـت خُبيـب او حضرـت زيـد رضى الله عـنهما دکفارو په خبره تيروتل ,او له غونډئ څخه راښکته شول ,دښمنانو دهغوى متې وروتړلې او مکې ته يې بوتلل . څنګه چې حضرت خُبيب رضى الله عنه داحد پـه جنـګ کـې حـارث نومې کافر وژلى وو ، نو نومونړى هم دحارث زامنو واخيست ,څو يې دخپل پلار په کسات کې ووژني ,کله چې دې کسانو حضرت خُبيب رضى الله عنه دوژلو په موخه دحرم له پولو څخه دباندې بوتلو ,نو حضرت خُبيب رضى الله عنه ورته وفرمايل : اجازه راکړئ چـې دوه رکعته لمونځ وکړم , وژونکو ورته اجازه ورکـړه ,حضرـت خُبيـب رضى الله عنـه دوه رکعتـه لمونځ اداکړ اوورته وويل : زما زړه غوښتل چې ډير لمونځ وکړم خو ستاسې به داخيال شي چې له مرګه ويريـږي (ځکـه نـو پـه همـدې دوو رکعتونـو بسـنه کـوم) . لـه همـدې مهـال راپديخوا چې څوك وژل کيږي نو تر وژل کيدو مخه دوه رکعتـه لمـونځ اداکـول وربانـدي سنت بلل شوي ترڅو دحضرت خبيـب رضى الله عنـه دايـاد پـه امـت محمـدي کـې ديـوه ښندونکي دښندويني د علامې په توګه تر قيامته پورې جاري پـاتې شي . دشـهادت نـه لـږ وړاندې حضرت خُبيب رضى الله عنه داشعر ووايه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

لستُ اُبالي حِينَ اُقتَلُ مُسلِمًا .... علی اَيِ شِقٍ کانَ لِلهِ مَصرَعِ . وذالك في ذاتِ الاِلَه وَاِن يَشَأ .... يُبارِك علی اوصالِ شِلوٍ مُمَزَعِ

ژباړه :کله چې زه دپالونکي څښتن په لاره کې وژل کیږم نو بيا هيڅ پروا نلرم چې په کوم اړخ به ووژلی شم .او که خدای وغواړي نوزما په غوڅو اندامونواو بندونو به برکت وکړي .

حضرت زید رضی الله عنه بيا صفوان بن امیه دوژلو لپاره واخيست ,دهغه دوژلو پر مهال دقریشو ډیرو مشرانو دهغه ننداره کوله . کله چې وژونکي توره راواخیسته ,,ابو سفیان وویل :ریښتیا ووایه ! که پدې مهال کې ستا په ځای محمد (صلی الله علیه وسلم) وژل کړل شوی وای نو داکاربه تا خپله نیکمرغي نه وه ګڼلې ؟ حضرت زید رضی الله عنه ورته وویل : زما دې په خدای جل جلاله لوړه وي ,چې زه پدې خبره هم سر ورکولو ته تيار یم چې دمحمد صلی الله علیه وسلم په پښه کې اغزی ولاړ شي , په همدې مهال کې دصفوان مریي (نسطاس) دهغه سر وواهه . انا لله وانا اليه راجعون .

دبنو نضیرشړل :

له یهودانو سره داتړون هم شوی وو چې که دکومې ويني بيه دمدينې په هستوګنو راتله نو هره کورنۍ به خپله ونډه ورکوي ,کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د دوو تنو دوينې دبيې دورکولو لپاره بنو نضير ته ورغی , نو که څه هم په ښکاره ډول خو یهودانو دا غوښتنه ومنله ,خو په پټه یې یو سړی چې عمرو بن حجاش نوميده ,دخونې دوهم پوړته خيژولی وو ,او ورته ویلي وو چې محمد (صلی الله علیه وسلم)دهمدې خونې سیوري ته ولاړدی ,له هغه بامه ډبره ورباندې راواچوه ترڅو ووژل شي ,خو رسو ل الله صلی الله علیه وسلم ته دا دسیسه کشف شوه اوپه سملاسي ډول مدينې ته ولاړ . همداراز بنو نضير له قريشو سره دمسلمانانو په خلاف په یوه بله دسیسه کې هم ګډون درلود چې دمسلمانانو پټ ځایونه یې ورته ښودلي وو ,سربيره پر دې دیهودو همدې قبيلې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته يو پيغام هم رااستولی وو چې له ديرشو کسانو سره راشه او مونږ به هم ديرش تنه پوهان درولو ,که هغوی ستا خبرې ومنلې نو مونږبه هم اسلام راوړو .رسول الله صلی الله علیه وسلم ته دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څرګنده وه چې دوی دبغاوت هوډ کړی ,نو په ځواب کي يې ورته وويل : تر څو تاسې لـه ما سره يو بيل تړون نه وي کړی زه په تاسې باور نلرم .بنو نضير دتړون له کولو پـه شـا شـول ,سره له دې چې د دوی ديني ورونو (بني قريظه)همداسې تړون کړی وو . بل ځل يـې بيـا رسول الله صلى الله عليه وسلم ته پيغام راوليږه چې ته هم درې کسان راوله مونږ به هم درې کسان پوهان درولو نو که هغوی ستا خبر ومنله نو مونږ به هم اسلام راوړو ,رسول الله صـلى الله عليه وسلم دهغوی دا خبره ومنله ,خو په لاره چا خبر ورکـړ چـې يهـود تـوري پـه لاس درته ولاړاوستا دوژلو اراده لري . دبنو نضيروددې شرارتونو لامل داوو چـې يـو خـو ددوي كلاوي ډيري كلكي وې او له جنګ څخه نه ويريدل , اوبل دوي ته دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی تتير وهلی وو چې دچا خبره مه منی که جګړه ونښته نو بني قريضـه بـه هـم سـتاسي ملاتړ وکړي او زه به هم له دوو زرو کسانو سره ستاسې ملاتړ ته درودانګـم .خـو کلـه چـې اسلامي لښکر درسول الله صلى الله عليه وسلم په امر د دوی كلاګاني محاصره کـړې نـو نـه يواځې داچې بنو قريضه يې ملاتړ ونه کړ بلکه دمنافقينو رئيس عبدالله هم په ښکاره ډول له مسلمانانو سره دجګړې کولو ځواك نه درلود . محاصره پنځلس ورځې اوږده شوه ,پـه پـای کې بنو نضير پدې راضي شول چې هرڅومره سامان په اوښانو وړای شي هغه دې يوسي او له مديني څخه دې جلا وطن شي . ديهودو دنومورې کورنۍ ډير کسان خيبر تـه ولاړل ,او په هغوی کې سلام بن ابي الحقيق ,كنانه بـن الربيـع ,او حيـي بـن اخطـب غونـدي يهـودي سرداران هم وو ,چې په خيبر کې يـې دومـره درنـاوی وشـو ,چـې دخيبريهودانـو هـم دوی دخپلو مشرانو په توګه ومنل . دهجرت په څلورم کال دربيع الاول په مياشت کې بنـو نضـير وشړل شول ,او مسلمانانو ته له دوی څخه پنځوس زغـرې ,پنځـوس خولونـه ,او درې سـوه څلويښت توري په غنيمت پاتې شوې . والحمد لله على ذلك .

د خندق غزا :

د خندق غزا کله چې بني نضير له مدينې نه ووتل ,نـو داسـلام پـر خـلاف يـې پـه يـو لـوی سازش لاس پورې کړ , لومړی د دې يهودو مشران مکې ته ولاړل او قريشو ته يـې وويـل : که تاسو راسره مرسته وکړئ نو مونږ به دمسلمانانو جرړې وباسو ,قريشو همدا ورځ غوښـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

. دهمدې ليدنو كتنو پايله دا شوه چې قريشو خپل او يهودو خپل سوګندي سره راټول كړل ,څو تر 24000 ډېر پوځ په مدينه باندې دبريد كولو لپاره چمتو شو . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې خبر شو نو له صحابهٔ كرامو سره يې مشوره وكړه ,دحضرت سلمان فارسي رضى الله عنه په رايه دخندق په كندلو پريكړه وشوه ,دمدينې ښار دريو لورو ته كلاګاني او ونې درلودې خو شمال لورې خلاص وو,همدې لورې ته دخندق په كندلو پيل وشو .رسول الله صلى الله عليه وسلم دخندق نقشه پخپله وښودله ,په اوسني حساب دا خندق شپږ كلو متره اوږد او پنځه شرعي ګزونه كډى وو. دهجرت په پنځم كال د ذي قعدې د مياشتې په اتمه نېټه دخندق كار پيل شو ,رسول الله صلى الله عليه وسلم هرو لسو تنو ته لس ګزه ځمكه دكندلو لپاره معلومه كړه ,او پخپله هم په كار لګيا وو ,صحابه و به دكار په ترڅ كې دا ترانه ويله : نحن الذين بايعو ا محمدا ....على الجهاد ما بقينا ابدا . مونږهغه كسان يوچې له محمد صلى الله عليه وسلم سره مو تر خپله ژونده پورې دجهاد كولو بيعت كړى . رسول الله صلى الله عليه وسلم به ورته په ځواب كې دادعابدرګه كوله : اللهم لا اجر الا اجر الآخرة ....فاغفر الانصار والمهاجرة . اجرخو دآخيرت غوره دى نو اى خدايه ته ښښنه وكړه انصارو اومهاجرو ته . كه څه هم دوي به دلوږې له كبله په نسونو پورې كاڼي تړلي وو , خو بياهم دخندق كار په شلو ورځو كې د دريو زرو تنوپه مباركو لاسونو پاې ته ورسيده . مسلماني ميرمنې او ماشومان دښار خوندي كلاګانو ته بوتلل شول ,او هلته دبنو قريظه ديهودو دبريد له ويرې دوه سوه تنه دحضرت سلمه بن الاكوع رضى الله عنه تر مشرۍ لاندې سنګري شول ,نور لښكر د(سلع) نومې غونډۍ په لمن كې مورچې ووهلې . دمسلمانانو په لښكر كې ځيني منافقين هم وو ,چې په يوه او بله بهانه به يې اجازه غوښتله ,او دلښكر له صفونو څخه به وتل ,اودنورو يهودو په لمسون بنو قريظه هم دمسلمانانو په مقابل كې ودريدل . كله چې دابو سفيان په مشرۍ دكفاروو سله وال لښكر په خورا جوش او جذبه مدينې ته راورسيدل نو له خندق سره مخامخ هك پك پاتې شول . دخندق خوا ته يې خيمې ووهلې ,او له هغه ځايه به يې غشي ويشتل ,خو دوه ځلې سخته نښته هم وشوه ,يو ورځ داسې چې دكفارو مشرانو ديوې يوې ورځې دجګړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره ټټرونه ووهل ,او هره ورځ به يې بې شميره غشي دمسلمانانو په لورې ويشتل . دوهم ځل دتيري کوونکي لښکر وتلي اتلان له خندق څخه راپورې وتل ,او دننه لورته په جګړه لګيا شول ,په دوی کې عمرو بن عبدود ,نوفل او ضرار هم وو ,خو د دوی په مقابل کې حضرت علي او حضرت عمر رضی الله عنهما په خورا ميړانه وجنګيدل ,عبدود او نوفل ووژل شول او ضرار په تيښته بريالی شو . دا ورځ خورا سخته ورځ وه ,مشرکينو له هر لورې غشي ويشتل ,په همدې ورځ له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه پرله پسې څلور لمونځونه قضا شول ,ځکه دغشو دباران له کبله هيڅا هم له خپل سنګر څخه سر نه شوای راپورته کولای , څومره چې جګړه اوږديدله هغومره کفار وارخطا کيدل ,ځکه د څلرويشت زره پوځ توښه اوخرڅ مخ په تماميدو وو . دپالونکي څښتن په قدرت يوه شپه داسې باران او ږلۍ ووريده چې دمشرکينو دخيمو مراندې يې غوڅ ,او دخوراك څښاك لوښي يې په بل لورې ورته واړول ,په همدې حال کې مشرکين په دې ويره کې وو چې مسلمانان بريد ونه کړي ,نو په سبا يې دماتي او بيرته تلو نغاره وغږوله ,پدې توګه له يوې مياشتې محاصر ې څخه وروسته مدينه له کلابندۍ څخه خلاصه شوه ,د دې تيري کوونکي لښکر په وارخطايۍ کې دنعيم ابن مسعود اشجعي کردار هم دستاينې وړدی . ابن مسعود يو غطفاني رئيس وو ,نوموړی مسلمان شوی وو خو يهود او قريش وربانـدې خبر نه وو,او ده ورسره اړيکې درلودې , ابن مسعود بنو قريظه يهودوته چې لا په مدينه کې وو وويل : تاسې او مسلمانان ديوه ښار اوسيدونکي ياست ,که قريش او نور يهود ماتې وخوري نو ستاسي ژوند سختيږي ,ددې لپاره چې قريش تل در سره مرسته ولري له هغوی څخه څو تنه يرغمل کينوئ ,بيا قريشو ته ورغی او ورته ويې ويل : بنو قريظه په تاسو باور نلري هغوی وايي که تاسو له مونږ سره په ژمنه ولاړياست نو څو تنه راسره ګرَو (يرغمل) واوسئ . قريشو چې داخبره واوريدله په بنو قريظه پې باوره شول ,او دازموينې لپاره يې ترې وغوښتل څو د شنبې په ورځ په مسلمانانو بريد وکړي ,يهودو مخالفت وکړ چې پدې څه سره د دوې تر منځ بې باوري لاهم ډيره او دقريشو ملا سسته شوه . دخندق دجنګ دوهم نوم احزاب هم دی ,ځکه پدې جنګ کې دعربو او يهودو ډيرو کورنيواو ډلو ټپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګډون کړی وو,پدې جنګ کې شپږ تنه مسلمانان شهیدان او اته تنه مشرکین ووژل شول ,خو د(اَوس)دکورنۍ مشر او دانصارو یو غښتلی مټ حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پدې جنګ کې ټپي اوخوورځې وروسته دهمدې ټپ له امله په شهادت ورسیده . اناالله وانا الیه راجعون .

دبنو قریظه پای

له یهودو سره چې کوم تړون شوی وو نو بنو قینقاع هغه دبدر او بنو نضیر داحدپه ورځ مات کړ, له همدې کبله دادواړه یهودي کورنۍ له مدینې څخه جلا وطنې شوې .بنو قریظه دخندق غزا په پیل کې دمسلمانانو لورې ونیو ,دجنګ په جریان کې یوه یهودي ځان هغه کلاوو ته ورساوه چیرې چې مسلمانې میرمنې او ماشومان اوسیدل ,هلته حضرت حسان رضی الله عنه پهره کوله ,خو داچې په جنګ کې دیوې پیښې له کبله یې ونه شوای کولای هغه یهودي ووژني ,حضرت صفیې رضی الله عنها دحضرت حمزه رضی الله عنه خور بې بې هغه یهودی وواژه ,توره یې ترې په غنیمت کې واخیستله اوسر یې دکلا شاته وغور ځاوه , یهود پوه شول چې دلته هم وسله وال کسان شته ځکه یې نو برید ونکړ . دجنګ په مهال کې رسول الله صلی الله علیه وسلم دبنو قریظه یهودوته حضرت سعدبن معاذ او حضرت سعد بن عباده رضی الله عنهما ورواستول ,څو هغوی ته لیکل شوی تړون وریاد کړي ,خو هغوی وویل محمد څوك دی او تړون یې څه شی دی ؟ ځکه نو دې یهودو دخندق په جنګ کې عملا برخه واخیسته ,او دماتې پر مهال یې هم داسلام لوی دښمن ,دبنونضیر دجلاوطن شوو یهودو مشر حُیَي بن اخطب له ځانه سره راوست ,حُیَي بن اخطب دجلاوطنۍ په مهال ژمنه کړې وه چې دمسلمانانو په خلاف به دچا مرسته نه کوي ,خو په نوموړي جنګ کې یې نه یواځې داچې دقریشو مرسته یې وکړه بلکه دمسلمانانو حلیف (سوګندي) یهود بني قریظه یې هم جنګ ته ولمسولو . دخندق دجګړې په پای کې رسول الله صلی الله علیه وسلم امر وکړ چې وسلې مه ږدئ او په بنو قریظه برید وکړئ ,دلښکر په وړاندې حضرت علي رضی الله عنه دهغوی کلاګانو ته ور سید,که بنو قریظه بیا هم د روغې جوړې لاره نیولې وای شوني وه چې امان یې موندلی وای ,خو دوی دجنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياري نيولې وه ,او دحضرت علي رضى الله له رسيدو سره سم يې د رسول الله صلى الله عليه وسلم په شان كې ستغې سپورې وويلې . درسول الله صلى الله عليه وسلم په امر يې كلاګاني محاصره شوې ,او دا محاصره تر يوې مياشتې اوږده شوه ,په پاى كې يهودو وويل هره پريكړه چې سعد بن معاذ رضى الله عنه وكړي مونږ يې منو ,(هغه مهال حضرت سعد بن معاذ رضى الله عنه زخمي وو شهيد شوى لا نه وو ,) يهودو فكر كاوه چې له سعد رضى الله عنه سره د هغوى د نيكيو له امله چې ښايي په يوه مهال به يې ورسره كړې وي له كبله ممكن حضرت سعد د دوى په ګټه يوه پريكړه وكړي خو داسې ونه شول بلكه : حضرت سعد بن معاذرضى الله عنه پريكړه وكړه چې دبنو قريظه يهودو جګړه مار كسان دې ووژل شي ,ښځې او ماشومان دې بنديان او مال دې غنيمت ونيول شي . داپريكړه حضرت معاذ رضى الله عنه دتورات له حكم سره سمه وكړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ته به چې په هغه مهال كومه خبره ښكاره نه وه راغلې نو دتورات احكام يې عملي كول ځكه يې نو پدې پريكړې سره حضرت سعدرضى الله عنه ته وويل چې تايوه اسماني پريكړه وكړه . د بنو قريظه يهودو دا پريكړه ومنله او ځانونه يې دوژلو ځاى ته حاضر كړل , ددې پريكړې په كولو سره دبنو قريظه مسأله پاى ته ورسيده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړينه

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آرامځای

ناروغي

دڅار شنبې په ورځ چې دصفر دمياشتې اتلسمه يا نولسمه نيته وه ,رسول الله صلی الله عليه وسلم جنت البقيع ته چې دعاومسلمانانو هديره وه ولاړ ,کله چې له هغه ځايه راستون شونو ناروغه شو,دحضرت ميمونې رضی الله عنها کره يې شپه تيره کړه ,د دوشنبې په ورځ درسول الله صلی الله عليه وسلم ناروغي زياته شوه , او دنورو بيبيانو په خوښه دحضرت عايشې رضی الله عنها کره ولاړ ,ترڅو پورې چې يې دګرځيدو څواك درلود نو مسجد ته به يې تشريف وړلو ,وروستنی لمونځ دماښام لمونځ وو چې مسلمانانو په رسول الله صلی الله عليه وسلم پسې ادا کړ. دامهال درسول الله صلی الله عليه وسلم سر خوږيده او تړلی يې وو ,همدا شپه ماخوستن وار په وار بې هوښې ورباندې راتله ,او امر يې وکړ چې حضرت ابو بکر صديق رضی الله عنه دې لمونځ ورکړي . بله ورځ ماسپښين درسول لله صلی الله عليه وسلم ناروغي يوڅه کمه وه ,غسل يې وکړ ,د حضرت عباس او حضرت علي رضی الله عنهماپه اوږو باندې يې ځان تکيه کړاوجُومات ته ولاړ ,هلته دابو بکر رضی الله عنه په امامت لمونځ ولاړوو ,چې دهغه ترڅنګ کيناست او خلکو ته يې لمونځ ورکړ ,وروسته يې يوه لنډه خطبه وويله ,دادرسول الله صلی الله عليه وسلم وروستۍ خطبه وه چې پکې يې وفرمايل : (خدای جل جلاله يوه بنده ته واك ورکړی چې ددُنياوي نعمتونو اوياهم دخدای له لورې دأُخروي نعمتونو له منځ نه يوخوښ کړي. بنده هغه شيان دځان لپاره غوره کړل چې له آخرت سره اړيکې لري. حضرت ابوبکر صديق رضی الله عنه وژړل ځکه پوه شو چې هغه بنده پخپله رسول الله صلی الله عليه وسلم دی ,رسول الله صلی الله عليه وسلم دابوبکر صديق رضی الله عنه په اړه وفرمايل ترټولو زيات چې زه دچا له شتمني او ملګرتيا څخه خوښ يم هغه ابوبکر دی .) همداراز يې په خطبه کې دانصارو په هکله وفرمايل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ای خلکو زه دانصارو په هکله تاسې ته وصیت کوم ,عام مسلمانان به ډیریږي خو انصاربه دومره لږ شي لکه په خوړو کې مالګه ,انصارو خپله دنده تر سره کړه ,اوس په تاسو دهغوی دپور پرې کول فرض دي ,انصار زما په وجود کې دمعدې په څیر دي ,هرڅوك چې ستاسو دګټو او تاوان واکدار (خلیفه) وي نو دهغه دا دنده ده چې که هرڅوك په انصارو کې ښه وي ومني ,او که له چا څخه کومه تیروتنه شوي وي نو هغه دې وبښي .) رسول الله صلی الله علیه وسلم ترناروغتیا یوه ورځ وړاندې حضرت اسامه رضی الله ته امر کړی وو چې درومیانو جګړې ته لاړشي ,خو دهغه له قوماندې څخه دنوموړي دځواني له کبله شکایت وکړ ,رسول الله صلی الله علیه وسلم په دې اړه پخپله خطبه کې وویل : (که داسامه په سرداری تاسې نیوکه لرئ نو دده دپلار په سرداریٔ هم تاسې نیوکې کولې زما دې په سپیڅلي خدای لوړه وي چې اسامه د دې دندې حقدار او مستحق دی , هغه په ما ډیر ګران دی ,او تر دې وروسته به هم په ما ګران وي .) رسول الله صلی الله علیه وسلم دخطبې په ترڅ کې داهم وفرمایل : (دحلال او حرام نسبت دې ماته نه کیږي ,ما هغه څه حلال کړي چې هغه خدای جل جلاله پخپل کتاب کې حلال کړي ,او ما هغه څه حرام کړي چې خدای جل جلاله حرام کړي دي). رسول الله صلی الله علیه وسلم دا هم وفرمایل چې : (ای دخدای دپیغمبر لورې فاطمې ! او ای دخدای دپیغمبر عمې صفیې! دخدای او آخرت لپاره څه عمل وکړئ زه تاسې له خدای جل جلاله څخه نشم خلاصولای). د نوموړې خطبې له ویلو وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته دحضرت عایشې رضی الله عنها کورته تشریف یووړ , دناروغتیا په نا کرارۍ کې نبوي ذات ته ورپه یادشول چې څه اشرفۍ یې له بي بي عایشې سره ایښې وې هغه یې راوبلله اوورته ویې فرمایل : (عایشې! هغه اشرفۍ چیرې دي ؟ محمد(صلی الله علیه وسلم) به له خدایه جل جلاله سره پداسې حال کې ووینې چې دی په هغه بد ګمانه وي , لاړه شه او هغه دخدای جل جلاله په لاره کې خیرات کړه .) ددوشنبې په سهار چې درسول الله صلی اله علیه وسلم دناروغتیا دیارلسمه شپه وه چې رسول لله صلی الله علیه وسلم دخپل کور له وره (دروازې) نه پرده پورته کړه ,ویې لیدل چې خلك په لمانځه ولاړدي ,ډیر خوښ اوموسکی شو ,حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوبکر صدیق رضی الله عنه فکر وکړ چې رسول الله صلی اله علیه وسلم لمانځه ادا کولو ته راځي ځکه يې نووغوښتل چې شاته شي ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم په اشاره پوه کړ چې لمونځ ورکړي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم بیرته حجرې ته ننوت ,دا هغه وروستنۍ لیدنه وه چې صحابهٔ کرامو له نبوي سپیڅلي څیرې نه وکړه .

د مړيني کال

رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې لس ورځې په اعتکاف کې تیرولې ,خو په ورستنۍ روژه کې شل ورځې په اعتکاف کې کیناست ,رسول الله صلی الله علیه وسلم به هر کال دروژې په میاشت کې یوځل دحضرت جبرایل علیه السلام له خولې نه قرآنکریم اوریده ,خو د ورستني کال په روژه کې یې دوه ځلې واوریده . دوروستني حج او په ځینو نورو خطبو کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ځیني داسې خبرې کړې وې چې هغه دمړينې یادونه وه ,لکه چې دحج په وروستۍ خطبه کې یې وفرمایل : (زه ددې خبرې هیله نلرم چې په راتلونکي کال کې له تاسې سره ولیدلای شم ,ښایي تر دې وروسته حج ونه کړای شم .) دحج دفریضې داداکولو ترراتګ وروسته رسو ل الله صلی الله علیه وسلم داحد دشهیدانو هدیرې ته ورغی ,او هلته یې هم داسې خطبه وویله چې ګواکې څوك له مړواو ژوندو سره په مخه ښه کوي ,رسول الله صلی الله علیه وسلم دصفر دمیاشتې په اولسمه یا اتلسمه نیټه حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته وفرمایل : (ته له لښکر سره لاړشه او له هغو شریرو خلکو څخه دې دپلار کسات واخله .) دموته په وتلي جنګ کې حضرت زید رضی الله عنه شهید کړای شوی وو ,ځکه نو رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ته هلته دبیا تللو امر وکړ .

تجهیز او تکفین

د سې شنبې ورځ د تجهیز او تکفین ورځ وه حضرت علي رضی الله عنه ,فضل بن عباس رضی الله عنه ,او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه غسل ورکړ ,په همدې مهال کې حضرت عباس رضی الله عنه هم حاضر وو ,او یو انصاري حضرت اوس بن خولې رضی الله عنه اوبه راوړې ,دکفن لپاره دسپنسیو درې سپیني ټوټې غوره شوې . تر غسل او کفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته دا پوښتنه راپیدا شوه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به په کوم ځای کې خاوروته سپارل کیږي ؟ حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه وویل :انبیا چې چیرې وفات شي هلته خاورو ته سپارل کیږي ,په همدې خبره اتفاق راغی او په کوم ځای کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو په هماغه ځای کې دقبر کنلو کار پیل شو , داځای دحضرت عایشې رضی الله عمها داوسیدلو خونه وه ,دقبر په سرهم خبره راپورته شوه ,ځکه حضرت ابو عبیده بن جراح رضی الله عه به دمکې دخلکو په څیر بغلي قبرونه کیندل ,او حضرت ابو طلحه رضی الله عنه به بیا دمدینې دخلکو په دود لحدي قبرونه ایستل ,نو دا خبره کیدله چې اوس څوك او څه ډول قبر وکندي ؟ حضرت عمر رضی الله وویل : په همدې دواړو اصحابو پسې څوك واستوئ ,هر یو چې لومړی راغی هغه دې دخپلې خوښې قبر وکندي ,په دواړو صحابه و پسې سړي واستول شول ,حضرت ابو عُبیده بن جراح رضی الله عنه په کور کې نه وو ,حضرت ابو طلحه رضی الله راغی او لحدي قبر یې جوړکړ , څنګه چې دقبر ځمکه نمجنه وه نو هغه بستر یې پکې وغوړاوه په کوم کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو . کله چې جنازه تیاره شوه نو خلك دلمانځه لپاره رامات شول ,خونې ته وار په واروننوتل او لمونځونه یې کول ,دالمونځونه پرته دچا له امامت نه ترسره شول ,لومړی نارینه و بیا ښځینه و او ورپسې کوچنیانو دجنازې لمونځونه ادا کړل .درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارك جسد حضرت علي مرتضی رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه ,حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه ,او حضرت عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . انا لله وانا الیه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور لوستل

ام سلمه هند بنت ابي اميه

ام سلمه هند بنت ابي اميه چې د بي بي سلمه په نامه هم پېژندل کيږي د اسلام د وروستي پيغمبر مېرمن وه. دپلارنوم يې سهيل اودمورنوم يې عاتکه وو. نوموړې پـه لـومړني سرکـې دخپل اکا د زوی او درسول الله صلی الله عليه وسلم درضاعي ورور عبدالله بن عبدالاسـدپه نکاح کې وه. نوموړې له خپل مېړه سره يوځای حبشې ته هجرت وکړ. هلته يې دسلمه پـه نوم زوی وزيږيد. وروسته مکې ته راغله اوبيايې دلومړنيومسلمانو ميرمنو په کتارکې مـدينې منورې ته هجرت وکړ. مېړه يې عبدالله دخپل وخت له وتليـو آس زغلونکـو شـميرل کيـده .دبدر او اُحدپه غزاگانو کې يې برخه اخيستې وه. دأُحدپه جگړه کې دخوړلوټپونو لـه امله يې دهجرت په څلورم کال سترگې له نړۍ پټې کړې. رسول الله صلی الله عليه وسـلم دهغـه دجنازې پرمهال نه تکبيرونه وويل. له لمانځه وروسـته چـا تـرې وپوښـتل چـې يارسـول الله تيروتنه خوبه مو نه وي کړې؟ رسول الله صلی الله عليه وسـلم ورتـه وفرمايـل چـې ابوسـلمه دزرو تکبيرونو حق درلـود. رسـول الله صـلی الله عليـه وسـلم وروسـته اُم سـلمه تـه دنکـاح وړانديز وکړ خو هغې عذر ووايه. رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يې ووېل چې يو خو زه خوراقهرجنه ميرمن يم، ډيراولادونه لرم ,او بله داچې عُمر مې ډيـردی. خورسـول الله صـلی الله عليه وسلم ددغو عذرونو سربيره له هغې سره نکاح وکړه. نوموړې يوه پوهـه اوهوښـياره ميرمن وه. دحديثونو له مخې دغـه بي بي لـه عايشـې رضي الله عنـه نـه وروسـته دافضـليت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه درجه لري. اُم سلمه رضي الله عنها د84 کلونوپه عُمر ترټولوبیبیانو وروسته وفات شوه. دجنازې لمونځ یې حضرت ابوهریره رضی الله عنه اداکړ.

زینب بنت جحش

زینب بنت جحش حضرت زینب رضي الله عنها درسول الله صلی الله علیه وسلم دترور لور وه, دا بي بي لومړی حضرت زید رضي الله عنه ته واده شوې وه ,خوداچې حضرت زید رضي الله عنه یو آزاد شوی مریی وو نو ځکه ورسره ددې وخت نه تیریده ,حضرت زید درسول الله صلی الله علیه وسلم په خوښه دې ته طلاق ورکړ,وروسته ورسره رسول الله صلی الله علیه وسلم نکاح وکړه. دنکاح په مهال یې عمر 35 کاله وو ,دا دومره پرهیزګاره میرمن وه چې کله ورته رسول الله صلی الله علیه وسلم دنکاح پیغام ورواستاوه نودې په ځواب کې ورته وویل چې زه به استخاره وکړم ,همداراز کله چې په ام المؤمنین حضرت عایشې صدیقې پسي بهتان وویل شو نو حضرت زینب رضی الله عنهاسره له دې چې دحضرت عایشې رضي الله عنها بَن وه دحضرت عایشې په اړه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته وویل چې : زه دعایشې له ښو اخلاقو پرته په بل هیڅ شي نه یم خبره .حضرت عایشې رضي الله عنها هم دزینب په فیاضي داسې اقرار کړی چې : زینب رضي الله عنها ډیره قانعه او دفیاض طبیعت میرمن وه. رسول الله صلی الله علیه وسلم پاکو بیبیانو ته ویلي وو چې له تاسي ښځه به ډیر ژر هغه څوك له ما سره یوځای شي چې دهغې لاسونه اوږده وي ,پاکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيبيانو به خپل لاسونه سره کچل ,خو پدې استعاره کې دحضرت زينب رضى الله عنها فياضي او سخا ته اشاره وه, دې به پخپل لاس پيسې بياموندلې او هغه به يې دخداي جل جلاله په لاره کې خرخ کولې. همدا نبوي وړاندوينه دحضرت زينب رضي الله عنها په اړه ريښتيا شوه او درسول الله صلى الله عليه وسلم له وفاته وروسته په بيبيانو کې حضرت زينب رضي الله عنها ترټولو لومړۍدهجرت په شلم کال دخپل عمر په 53 کلنۍ کې وفات شوه.

جويريه بنت الحارث

حضرت جويريه رضي الله عنها دحارث بن ضرار لور وه ,حارث دبنو مصطلق دکورنۍ مشر وو ,حضرت جويريه لومړی دمسافع په نکاح کې وه ,هغه دبنو مصطلق يا مريسيع په غزا کې مړشو ,په نوموړې جګړه کې مسلمانانو ته ډيرى مرييان او مينځې په لاس ورغلل ,جويريه رضي الله عنها دثابت بن قيس په برخه شوه ,خو جويريي دنهو اوقيو سرو زرو په بدل کې دمکاتبت تړون وکړ ,هغه هم راضي شو ,جويريه رضي الله عنها درسول الله صلى الله عليه وسلم حضور ته راغله او دمرستې غوښتنه يې ورڅخه وکړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې که زه دابيه پرې کړم او تا په نکاح کړم نو ښه به نه وي ؟ جويريي داخبره خوښه کړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغې اندازه سره زر ورکړل او دايي ازاده بيا يې په نکاح کړه. دهمدې نکاح له برکته دجويريي رضي الله عنها دکورنۍ ټول غړي مرييونه او مينځې ازادې شوې ,ځکه چې صحابهٔ کرامو وويل چې دا کورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم خسرگنۍ شوه ځکه یې نو ټول ازاد کړل. حضرت جویریه رضي الله عنها دهجرت په پنځوسم کال د65 کلونو په عمر وفات او په جنة البقیع کي خاورو ته وسپارل شوه. انا لله وانا الیه رجعون.

ترتیب کونکي زاهد الله درویش الحنفي الوزیرستاني

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library